

eul_wid: qmm-bd

Γαληνὸς ὁ Περγαμηνός · Galen of Pergamon

On the Order of His Books to Eugenianus

Περὶ τῆς τάξεως τῶν βιβλίων πρὸς Εὐγενιανόν

Period: Ῥωμαϊκή [Roman](#)
Dialect: Ἀττικίζουσα τεχνική [Atticizing Technical](#)
Domain: Ἱατρική [Medicine](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)

- 19 49 (t1) ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΥΓΕΝΙΑΝΟΝ. Καλῶς μοι δοκεῖς, ὦ Εὐγενιανέ, γενέσθαι τι βιβλίον ἡξιωκέναι τὴν τάξιν τῶν ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένων ἐξηγούμενον· οὔτε γὰρ εἷς αὐτῶν ἀπάντων ὁ σκοπὸς οὔτε δύναμις οὔτ' ἐπαγγελία. τὰ μὲν γὰρ φίλων, ὡς οἴσθα, δεηθέντων ἐγράφη τῆς ἐκείνων μόνον ἕξεως στοχαζόμενα, τινὰ δὲ μειρακίοις εἰσαγομένοις ὑπηγορεύθη, σκοπὸν ἐπ' οὐδετέρων ἔχοντός μου διαδοθῆναι τοῖς ἀνθρώποις αὐτὰ φυλαχθῆναί τε τῷ μετ' ἐμὲ χρόνῳ διὰ τὸ θεάσασθαι με καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν γεγραμμένων βιβλίων ὀλίγους πάνυ τῶν ἀνθρώπων αἰσθανομένους. ^[5]
- 19 50 θαυμάζουσι γοῦν ἄλλος ἄλλον ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων οὔτε τὰ αὐτῶν μεμαθηκότες οὔτε ἐπιστήμην ἀσκήσαντες ἀποδεικτικὴν, ἥ διακρίναι δυνήσονται τοὺς ψευδεῖς λόγους τῶν ἀληθῶν, ἀλλ' ἔνιοι μὲν ὅτι πατέρας ἔσχον ἥτοι γ' ἐμπειρικοὺς ἢ δογματικοὺς ἢ μεθοδικούς, ἔνιοι δ' ὅτι διδασκάλους, ἄλλοι δ' ὅτι φίλους ἢ διότι κατὰ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐθαυμάσθη τις ἀπὸ τῆς αἰρέσεως. οὕτω δὲ καπὶ τῶν φιλοσοφίας αἰρέσεων ἄλλος κατ' ἄλλην αἰτίαν ἥτοι Πλατωνικὸς ἢ Περιπατητικὸς ἢ Στωικὸς ἢ Ἐπικουρείος ἐγένετο, νυνὶ δ' ἀφ' οὗ καὶ διαδοχαὶ 〈τῶν〉 αἰρέσεων εἰσιν, οὐκ ὀλίγοι κατὰ τήνδε τὴν πρόφασιν ἀναγορεύουσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς αἰρέσεως, ὅθεν ἀνατρέφονται, μάλισθ' ὅταν ἀπορῶσιν ἀφορμῆς ἐτέρας βίου. ἐγὼ μὲν δὴ [μοι] πεπεικῶς ἑμαυτόν, ὡς οὐδ' ἂν ὑπὸ τῶν Μουσῶν αὐτῶν γραφῇ τι βιβλίον, ἐντιμότερον ἔσται τοῦτο τῶν || τοῖς ἀμαθεστάτοις γεγραμμένων, οὐκ ὥρέχθην οὐδεπώποτε τῶν ἐμῶν ὑπομνημάτων οὐδὲν ἐν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι· διαδοθέντων δ' εἰς πολλοὺς αὐτῶν ἄκοντος ἐμοῦ, καθάπερ οἴσθα, πρὸς τὸ διδόναι τι τοῦ λοιποῦ τοῖς φίλοις ὑπόμνημα λίαν ὀκνηρῶς ἔσχον, ἥναγκάσθην δὲ διὰ ταῦτα καὶ βιβλίον τι γράψαι περὶ τῆς ἀρίστης αἰρέσεως, οὐ τοιοῦτον οἶον πολλοὶ τῶν ἔμπροσθεν ἔγραψαν ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων ὀνομαστὶ τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν ἐπαινοῦντες, ἀλλὰ τὴν ὁδὸν αὐτὴν μόνον ἐνδεικνύμενος, ἥ τις ἂν χρώμενος 〈τὴν〉 ἀρίστην αἵρεσιν συστήσαιτο ἢ κατ' ἰατρικὴν ἢ τιν' ἄλλην τέχνην. ^[10]
- 19 51 εἴρηται δ' ἐν αὐτῷ καὶ δέδεικται τὸ λεγόμενον ὀλίγον ἔμπροσθεν, ὡς ἀποδείξεως ἐπιστήμονα χρὴ γεγονέναι πρότερον, ὅστις ἂν μέλλῃ κριτὴς ὀρθὸς ἔσεσθαι τῶν αἰρέσεων. οὐκ ἀρκεῖ δ' οὐδὲ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ πάθους ἀπηλλάχθαι 〈χρῆ〉, καθ' ὃ φιλοῦντες ἢ μισοῦντες τὰς αἰρέσεις [οὐχ ὡς] οἱ πολλοὶ τυφλώττουσιν ἀμφ' αὐτάς· εἰ γάρ 〈τις〉 μὴ τοῦτ' ἔχων ἐθελήσειεν ἥτοι κατὰ μέθοδον ἐπιστημονικὴν αὐτὸς ζητῆσαι τάληθές ἢ τὰ τοῖς ἄλλοις εἰρημένα κρίναι, μόνος || ἂν οὗτος ἐξεύροι τὴν ἀρίστην αἵρεσιν. ^[20]

- 19 52 ἐπίστασαι δὲ καὶ σὺ τοὺς πολλοὺς τῶν ἱατρῶν τε καὶ φιλοσόφων, ὅταν ἐξελέγχωνται, ὡς μηδὲν ἀποδεικτικὴν μέθοδον ἡσκηκότας, ἐπ’ ἐναντίας ὁδοὺς ἐκτρεπομένους καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν μηδ’ εἶναι φάσκοντας ἀπόδειξιν, ἐνίους δ’ οὐ μόνον ὑπάρχειν ἀπόδειξιν ἀλλὰ καὶ γινώσκεισθαι φύσει πᾶσιν, ὡς μηδὲν εἰς τοῦτο μήτε μαθήσεως δεῖσθαι τινα μήτ’ ἀσκήσεως οἷς πῶς ἂν ἔτι διαλέγοιτό τις εἰς τοσοῦτον ἐμπληξίας ἤκουσιν; ἀλλὰ τις ἴσως αὐτῶν ἐρεῖ—καὶ γὰρ τολμηρότατοί πῶς εἰσι περὶ ὧν οὐκ ἴσασιν ἀποφαίνεσθαι—τὴν τόλμαν ἐν ἐμοὶ μᾶλλον εἶναι. ἴν’ οὖν μήτ’ αὐτὸς ἀκούω ταῦτα μήτε πρὸς ἑτέρους ἀναγκάζωμαι λέγειν, ἐγνώκειν μηδὲν ἐκδιδόναι βιβλίον. ἀλλὰ τῶν γε τοῖς φίλοις δοθέντων ἐκπεσόντων εἰς πολλοὺς ἐγγράφη μὲν ἐξ ἀνάγκης δι’ ἐκεῖνα καὶ τὸ περὶ τῆς ἀρίστης αἰρέσεως, εἴρηται δ’ ἐν αὐτῷ καὶ ἡ τῆς γραφῆς αἰτία. ταῦτά τ’ οὖν εἴ τις ἀναγινώσκειν ἐθέλοι πρῶτα πάντων, ὀρθῶς ποιήσει, καὶ εἰ πεισθεὶς αὐτοῖς ἀποδεικτικὸς γενέσθαι βου||ληθείη, πρὶν ἐπὶ τὴν μάθησίν τε καὶ κρίσιν ἦκειν ἀπασῶν τῶν αἰρέσεων, ἔχει πραγματεῖαν τὴν ὑφ’ ἡμῶν γεγραμμένην, τὴν περὶ ἀποδείξεως, ἥς ἐὰν μὴ μόνον μάθῃ τὰς μεθόδους ἀλλὰ καὶ γυμνάσῃται κατ’ αὐτάς, ἐπὶ πάσης ὕλης πραγμάτων ἐξευρήσει τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν γ’ ἐραστής ὑπάρχῃ καὶ μὴ κατὰ πάθος ἄλογον αἰρήται τι, καθάπερ οἱ περὶ τὰς διαφορὰς τῶν χρωμάτων ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις ἐσπουδακότες· ὁ δ’ αὐτὸς οὗτος ἐπὶ τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις παραγενόμενος ἐξευρήσει τὰ τ’ ἀληθῶς ἄλλοις ἐγνωσμένα καὶ ψευδῶς ὑπειλημμένα. ^[10]
- 19 53 Μία μὲν οὖν ἦδε τῶν ἡμετέρων ὑπομνημάτων ἐστὶν ἀρχὴ τῆς ἀναγνώσεως ἐκείνοις τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι καὶ φύσει συνετοὶ καὶ ἀληθείας ἐταῖροι· χωρὶς δὲ ταύτης ἐὰν τις ἡμῶν αὐτῶν ἢ πεπειραμένος ἐπὶ τε τοῦ βίου παντὸς καὶ κατὰ <τὰ> τῆς τέχνης ἔργα [τάχα ἐπ’ αὐτῶν τῶν νοσοῦντων], ὥστε πεπεῖσθαι περὶ μὲν τοῦ τρόπου τῆς ψυχῆς ὅτι χωρὶς ἔχθρας ἢ φιλονεικίας ἢ φιλίας ἀλόγου πρὸς αἵρεσίν τινα πάντα πράττομεν <αἰεί>, περὶ <δὲ> τῶν ἔργων τῶν κατὰ τὴν τέχνην ὅπως μαρτυρεῖ τῇ τῶν δογμάτων || ἀληθείᾳ, καὶ χωρὶς τῆς ἀποδεικτικῆς θεωρίας οὗτος ὠφελεῖσθαι δυνήσεται πρὸς τῶν ἡμετέρων ὑπομνημάτων, οὐ κατ’ ἐπιστήμην ἀκριβῆ τῶν πραγμάτων (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει μόνοις τοῖς ἀποδεικτικοῖς) ἀλλὰ κατὰ δόξαν ὀρθήν, ὑπὲρ ἧς εἰκότως εἴρηται τοῖς παλαιοῖς ὡς εἰς μὲν τὰς πράξεις οὐδὲν ἐπιστήμης ἀπολείπεται, τὸ μόνιμον δ’ αὐτῇ καὶ βέβαιον οὐ πρόσεστιν. ^[5]
- 19 54 ἀναγνώσεται τοιγαροῦν οὗτος ἀπάντων πρῶτα τὰ τοῖς εἰσαγομένοις γεγραμμένα, τό τε περὶ τῶν αἰρέσεων, ὃ δὴ καὶ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν ἐπιγέγραπται ‘περὶ αἰρέσεων τοῖς εἰσαγομένοις’ καὶ τὸ περὶ <τῶν> σφυγμῶν, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ παραπλησίως ἐπιγέγραπται ‘περὶ σφυγμῶν τοῖς εἰσαγομένοις’, καὶ τρίτον, ὃ ‘περὶ ὁσῶν τοῖς εἰσαγομένοις’ ἐπιγέγραπται, τῆς ἀνατομικῆς πραγματείας ὑπάρχον πρῶτον, ἣν δὴ καὶ πᾶσαν εἴ τις βούλοιτο διελθεῖν, ἐπὶ τὴν τῶν ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων ἡκέτω πρὸ τῶν ἄλλων· αὕτη γὰρ διδάσκει τὰ φαινόμενα μόρια κατὰ τὰς ἀνατομὰς ὡς ἔχει μεγέθους τε καὶ θέσεως καὶ διαπλάσεως καὶ πλοκῆς [καὶ χροιαῖς] καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα κοινωνίας. ^[20]
- 19 55 ὁ δ’ ἐν τῇ τούτων θεᾷ κατὰ τὰς ἀνατομὰς γυμνασάμενος ἐξῆς αὐτῶν τὰς ἐνέργειας μαθήσεται, τὰς μὲν φυσικὰς ἐν τρισὶν ὑπομνήμασι γεγραμμένας, ἃ ‘περὶ φυσικῶν δυνάμεων’ ἐπιγέγραπται, τὰς ψυχικὰς δ’ ὀνομαζομένας ἐν ἄλλοις πλείοσιν, ὧν προηγείται τό τε περὶ τῆς ἐπὶ τῶν τεθνεώτων ἀνατομῆς καὶ δύο ἐφεξῆς τῷδε, τὰ <περὶ> τῆς ἐπὶ τῶν ζώντων, καὶ δύο ἐπ’ αὐτοῖς ἄλλα, τὰ περὶ τῆς ἀνατομικῆς διαφωνίας ἐφεξῆς δὲ τούτοις ἐστὶ τρία μὲν περὶ θώρακος καὶ πνεύμονος <κινήσεως>, δύο δὲ περὶ τῶν τῆς ἀναπνοῆς αἰτίων καὶ τούτων ἐφεξῆς <τέτταρα> περὶ φωνῆς ἐκ ταύτου δὲ γένους ἐστὶ καὶ τὰ περὶ μυῶν κινήσεως. <ὑπὲρ ἡγεμονικοῦ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅσα περὶ φυσικῶν ἢ ψυχικῶν ἐνεργειῶν ζητεῖται, διὰ πολυβίβλου πραγματείας ἐδηλώσαμεν, ἣν ‘περὶ τῶν Ἰπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων’ ἐπιγράφομεν. ἐκ τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶ τῆς θεωρίας καὶ τὰ περὶ σπέρματος ἰδίᾳ γεγραμμένα

καὶ προσέτι τὰ περὶ τῆς Ἱπποκράτους ἀνατομῆς, οἷς ἅπασιν ἢ περὶ χρείας μορίων ἔπεται πραγματεία. αἱ δ' ἀρχαὶ τῆς γενέσεως ἅπασι τοῖς οὖσιν ὕλην ἔχουσι τὰ τέτταρα στοιχεῖα, κεράννυσθαί τε πεφυκότα δι' ὅλων ἀλλήλων καὶ δρᾶν εἰς ἀλληλα· ὑπὲρ ὧν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν <ιατρικῶν> ὀνομάτων <κάν τῷ περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων> ἐπιδέδεικται. καὶ αὐτὰ μὲν τὰ περὶ τῆς ἀποδείξεως τῶν στοιχείων οὐ πάντ' εἴρηται κατὰ τὸ βιβλίον ἀλλ' ὅσοις αὐτὸς Ἱπποκράτης ἐχρήσατο· πρὸς δὲ τὸ τελεώτατον τῆς ἐπιστήμης τῶν τοῦ σώματος στοιχείων ἀναλέξασθαι προσήκει τά τ' ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ περὶ ἀποδείξεως εἰρημένα καὶ κατὰ τὸ πέμπτον καὶ ἕκτον περὶ τῶν Ἀσκληπιάδου δογμάτων. ἀλλὰ καὶ [τὰ] περὶ τῆς τῶν καθαιρόντων φαρμάκων δυνάμεως εἴρηται μὲν τινα κάν || τῷ περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων, γέγραπται δὲ καὶ κατὰ μόνας ἐν ἐτέρῳ βιβλίῳ. ^[30]

19 56 τῷ δὲ περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων ἔπεται τὰ περὶ κράσεων ὑπομνήματα τρία καὶ τούτοις ἢ περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμεως πραγματεία κάκεινη πάλιν ἢ περὶ συνθέσεως φαρμάκων. ἐν μὲν οὖν τοῖς πρώτοις <περὶ κράσεων αἱ ἐν τοῖς> ζῴοις <κράσεις> λέγονται μετὰ τῶν ἰδίων ἐκάστης γνωρισμάτων, ἐν δὲ τῷ <τρίτῳ> περὶ τῆς τῶν φαρμάκων κράσεως ὁ λόγος ἐστίν. ἐάν τ' οὖν μετὰ <τὰ> δύο βουλευθῇ τις ἐάν τε μετὰ <τὰ> τρία τό τε περὶ τῆς ἀρίστης κατασκευῆς τοῦ σώματος ἀναγνῶναι καὶ τὸ περὶ τῆς εὐεξίας καὶ τὸ περὶ ἀνωμάλου δυσκрасίας, ἐν τῇ προσηκούσῃ τάξει πράξει τοῦτο. μικρὰ δ' ἐστὶ πάνυ τὰ τρία ταῦτα βιβλία φίλοις ἀξιώσασιν ὑπαγορευθέντα κᾶπειτ' ἐκδοθέντα πρὸς ἐκείνων· ἐπεὶ τοι καὶ τούτων ἡ δύναμις ἐν τῇ τῶν ὑγιεινῶν πραγματεία περιέχεται, καθ' ἣν αἱ διαφοραὶ τῆς τοῦ σώματος ἡμῶν κατασκευῆς ***. *** τῶν ἐξηγήσεων ὅσαι τ' ὀρθῶς λέγονται καὶ ὅσαι μὴ, προγεγυμνασμένῳ κατὰ τὰς ἡμετέρας πραγματείας. ^[20]

19 57 ἔξεις δ' εἰς ἓνια || τῶν Ἱπποκράτους καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ ἐπειδὴ ταῦτ' ἤδη γέγραπται, προσθεῖναι πειράσομαι τὰ λοιπά. τοῦτο μὲν, ἐὰν ζήσωμεν, ἔσται· φθάσαντος δ' ἀποθανεῖν ἐμοῦ, πρὶν ἐξηγήσασθαι τὰ κυριώτατα τῶν Ἱπποκράτους συγγραμμάτων, ἔξουσιν οἱ βουλόμενοι τὴν γνῶμην <γνῶναι> αὐτοῦ καὶ τὰς ἡμετέρας μὲν, ὡς εἴρηται, πραγματείας ἅμα τοῖς ἤδη γεγονόσιν ὑπομνήμασι καὶ τῶν ἐξηγησαμένων δὲ τὸν ἄνδρα τά τε τοῦ διδασκάλου Πέλοπος <καί> [εἰ] πού τι καὶ τῶν Νουμισιανοῦ [ἔχοιεν] —ἔστι δ' ὀλίγα τὰ διασφζόμενα—καὶ πρὸς τούτοις τά τε Σαβίνου καὶ Ρούφου τοῦ Ἐφεσίου. Κόϊντος δὲ καὶ οἱ Κοῖντου μαθηταὶ τὴν Ἱπποκράτους γνῶμην οὐκ ἀκριβῶς ἐγνώκασι, διὸ καὶ πολλαχόθι τὰς ἐξηγήσεις οὐκ ὀρθῶς ποιοῦνται· Λύκος δ' ἐνίοτε καὶ προσεγκαλεῖ τῷ Ἱπποκράτει καὶ φησι ψεύδεσθαι τὸν ἄνδρα μὴ γινώσκων αὐτοῦ τὰ δόγματα· καίτοι τά γε τοῦ Λύκου βιβλία φανερώς πάντα ... γέγονεν. ὁ δ' ἡμέτερος διδάσκαλος Σάτυρος—τούτῳ γὰρ πρώτῳ συγγενόμενοι μετὰ ταῦτ' ἠκούσαμεν Πέλοπος—οὐ τὰς αὐτὰς ἐξηγήσεις ἐποιεῖτο τῷ Λύκῳ τῶν Ἱπποκρατείων || βιβλίων· ὁμολογεῖται δὲ Σάτυρος ἀκριβέστατα διασφζεν τὰ Κοῖντου δόγματα μῆτε προσθεῖς αὐτοῖς τι μῆτ' ἀφελών· Αἰφικιανὸς μὲν γάρ τι καὶ μετερρύθμισεν ἐπὶ τὸ Στωϊκώτερον. ^[20]

19 58 ἡμεῖς οὖν ἐτέρως μὲν ἔμπροσθεν ἀκηκοότες Σατύρου τὰς ἐξηγήσεις Κοῖντου, μετὰ χρόνον δ' ὕστερον ἀναγνόντες τινὰ τῶν τοῦ Λύκου κατέγνωμεν ἀμφοτέρων ὡς οὐκ ἀκριβῶς ἐγνωκότων τὴν Ἱπποκράτους γνῶμην. ἄμεινον δ' ἔγνωσαν οἱ περὶ Σαβίνον τε καὶ Ρούφον· ὁ δ' ἐν ταῖς ἡμετέραις πραγματείαις προγεγυμνασμένος ἱκανὸς καὶ τὰ τούτων κρίνειν καὶ φωρᾶσαι τά τε καλῶς ὑπ' αὐτῶν εἰρημένα καὶ εἴ που τύχοιεν ἐσφαλμένοι. Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ περὶ τῶν Ἱπποκράτους ἐξηγήσεων αὐτάρκως εἴρηται, μεταβῶμεν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἡμετέρων ὑπομνημάτων, ὅσα τῆς λογικῆς ἐστὶ πραγματείας, ἔστι δ' ἐξ αὐτῶν σοὶ μὲν, ὦ Εὐγενιανέ, καὶ ὅσοι τὴν ἱατρικὴν μόνην ἐσπουδάκατε, <τὰ> περὶ τῆς ἀποδείξεως αὐτάρκη, τοῖς δ' ἄλλοις, ὅσοι φιλοσοφία σχολάζουσι, καὶ τᾶλλα, πλὴν εἴ τις ἀμφοτέρας δύναται καλῶς μετέρχεσθαι τὰς θεωρίας ἱατρικῆς τε καὶ φιλοσοφίας. ^[15]

- 19 59 εἶναι δὲ χρή τοῦτον ἀγχίνουν θ' ἅμα καὶ μνήμονα καὶ φιλόπονον, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις εὐτυχηκότα τοιαύτην εὐτυχίαν οἶαν ἡμεῖς εὐτυχίσασμεν ὑπὸ πατρὶ παιδευθέντες, <ὅς> ἀριθμητικῆς τε καὶ λογιστικῆς καὶ γραμματικῆς θεωρίας ἐπιστήμων ἡμᾶς ἐν τούτοις τε κἂν τοῖς ἄλλοις, ὅσα παιδείας μαθήματα, θρέψας, ἡνίκα πεντεκαίδεκατον ἔτος ἤγομεν, ἐπὶ τὴν διαλεκτικὴν θεωρίαν ἤγεν ὥς μόνη φιλοσοφία προσέξοντας τὸν νοῦν, εἴτ' ἐξ ὀνειράτων ἐναργῶν προτραπείς ἐπτακαίδεκατον ἔτος ἄγοντας καὶ τὴν ἱατρικὴν ἐποίησεν ἀσκεῖν ἅμα τῇ φιλοσοφίᾳ. ἀλλὰ καὶ τοιαύτην ἐγὼ τὴν εὐτυχίαν εὐτυχίσας ἐκμανθάνων τε καὶ θάττον ἀπάντων τῶν ἄλλων ὃ τι περ [ἄν] ἐδιδασκόμεν, εἰ μὴ τὸν ὅλον μου βίον εἰς τὴν τῶν <ἐν> ἱατρικῇ τε καὶ φιλοσοφίᾳ θεωρημάτων ἀσκήσιν καθεστήκειν, οὐδὲν ἂν ἔγνων μέγα. μηδὲν τοῖνυν μηδὲ τοῦτο θαῦμα, διότι πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων ἀσκούντων ἱατρικὴν τε καὶ φιλοσοφίαν ἐν οὐδετέρᾳ κατορθοῦσιν· ἢ γὰρ οὐκ ἔφυσαν καλῶς ἢ οὐκ ἐπαιδεύθησαν ὥς προσῆκεν, || ἢ οὐ κατέμειναν ἐν ταῖς ἀσκήσεσιν ἀλλ' ἐπὶ τὰς πολιτικὰς πράξεις ἀπετράποντο. [15]
- 19 60 ταῦτα μὲν οὖν μοι κατὰ τὸ πάρεργον εἰρήσθω καίτοι <γ'> οὐκ ὄντα πάρεργα. τὰ γοῦν τῆς φιλοσόφου θεωρίας ἡμέτερα βιβλία μετὰ τὴν περὶ τῆς ἀποδείξεως πραγματείαν ἀναγιγνώσκειν χρή· τίνες δ' αὐτῶν εἰσιν αἱ ὑποθέσεις καὶ πόσαι, καθ' ἕκαστον <μὲν> αὐτῶν γέγραπται, δι' ἐκείνου δὲ δειχθήσεται τοῦ γράμματος, ἐν ᾧ τὴν γραφὴν ποιήσομαι ἀπάντων τῶν ἐμῶν βιβλίων. Ἐπεὶ δ' ἐπύθου μου καὶ περὶ τῆς πραγματείας, ἐν ᾗ τὰ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν ὀνόματα κατὰ τὴν τῶν πρώτων ἐν αὐτοῖς γραμμάτων ἡθροισταί τάζιν, ἅπερ ἀπεκρινάμην σοι, βέλτιον ἡγοῦμαι κἀνταῦθα γράψαι σοι· πρόδηλον γάρ, ὅτι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ζητοῦσιν, ἥτις ποτ' ἐστὶν αὐτῆς ἡ ὑπόθεσις. οὐ γὰρ δὴ τοῦτ' ἀξιοῦμεν ἡμεῖς, ὅπερ ἔνιοι τῶν νῦν κελεύουσιν, ἅπαντας ἀττικίζειν τῇ φωνῇ, κἂν ἱατροὶ τυγχάνωσιν ὄντες ἢ φιλόσοφοι καὶ γεωμετρικοὶ καὶ μουσικοὶ καὶ νομικοὶ κἂν μηδὲν τούτων ἀλλ' ἀπλῶς ᾗτοι πλουτοῦντές τινες ἢ μόνον εὐποροὶ· τούναντίον γὰρ ἀπαξιῶ μηδενὶ μέμ||φεσθαι τῶν σολοικιζόντων τῇ φωνῇ μηδ' ἐπιτιμᾶν· ἄμεινον γάρ ἐστι τῇ φωνῇ μᾶλλον ἢ τῷ βίῳ σολοικίζειν τε καὶ βαρβαρίζειν. [20]
- 19 61 ἐγράφη δέ μοι ποτε καὶ πραγματεία πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσι τῇ φωνῇ· τοσούτου δέω παιδείας τι μόνον ὑπολαμβάνειν τὸ ἀττικίζειν. ἀλλὰ διὰ τὸ πολλοὺς ἱατροὺς καὶ φιλοσόφους, ἐν οἷς αὐτοὶ νομοθετοῦσι καινὰ σημαινόμενα τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων, ἐν τούτοις ἑτέροις ***, διὰ τοῦτο καὶ τῶν ὀνομάτων τὴν ἐξήγησιν ἐποίησάμην ἐν ὀκτῶ καὶ τεσσαράκοντα βιβλίοις ἀθροισάμενος <ἐκ τῶν> Ἀττικῶν συγγραφέων αὐτά, καθάπερ ἐκ τῶν κωμικῶν ἄλλα. γέγραπται μὲν οὖν, ὥς ἔφην, ἡ πραγματεία διὰ τὰ σημαινόμενα· σὺν τούτῳ δ' εὐθέως ὑπάρχει τοῖς ἀναγνωσομένοις αὐτὰ καὶ ἡ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων γνῶσις οὐδὲν αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἄξιον ἔχουσα μεγάλης σπουδῆς· ἀλλὰ γε διὰ τοὺς κακῶς χρωμένους τοῖς ὀνόμασιν ἄλλη μοι γέγραπται πραγματεία περὶ τῆς ὀρθότητος αὐτῶν, ἣν δὴ καὶ πρώτην ἀπασῶν ἄμεινον ἀναγιγνώσκειν. [20]